Rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky Olomouc ze dne 17. 9. 1997, sp. zn. 2 To 461/97, ECLI:CZ:KSOS:1997:2.TO.461.1997.1

Číslo: 17/1999

Právní věta: K naplnění zákonných znaků trestného činu šíření toxikomanie podle § 188a odst. 1 tr. zák. není nutné, aby osoby, jimž je jednání pachatele popsané v této skutkové podstatě určeno, jím byly skutečně ovlivněny.

Soud: Krajský soud v Ostravě - pobočka Olomouc

Datum rozhodnutí: 17.09.1997

Spisová značka: 2 To 461/97

Číslo rozhodnutí: 17

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Šíření toxikomanie

Předpisy: 140/1961 Sb. § 188a odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, zrušil k odvolání okresního státního zástupce v Olomouci rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 11. 4. 1997 sp. zn. 6 T 150/96 a znovu rozhodl tak, že obžalované J. V. a P. J. zprostil obžaloby podle § 226 písm. c) tr. ř. Věc obžalovaného T. K. vrátil okresnímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 11. 4. 1997 sp. zn. 6 T 150/96 byli obžalovaní T. K., J. V. a P. J. podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěni obžaloby pro skutek, kterým se měli dopustit trestného činu šíření toxikomanie podle § 188a odst. 1 tr. zák. tím, že jako spolumajitelé a jednatelé nakladatelství V. se sídlem v Olomouci společně rozhodli o přeložení a vydání díla COOKING WITH CANNABIS od A. Gottlieba a po podepsání nakladatelské smlouvy dne 27. 3. 1995 pak v době od 22. 5. 1995 do 27. 10. 1995 vydali nejméně 8581 ks zmíněné publikace v překladu s titulem "Vaříme s konopím", v níž jsou v zájmu získání lepších prožitků z účinků produktů konopí uváděny receptury přípravy pokrmů a nápojů s marihuanou, hašišem či hašišovým olejem, ač konopí (CANNABIS) je v nařízení vlády č. 192/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vedeno jako psychotropní látka, a tuto publikaci v uvedeném období distribuovali do volného knižního prodeje, a tedy zneužívání jiné návykové látky než alkoholu jinak podněcovali. V tomto skutku obžaloba

okresního státního zástupce v Olomouci spatřovala naplnění znaků trestného činu šíření toxikomanie podle § 188a odst. 1 tr. zák.. Zproštění bylo odůvodněno tím, že daný skutek není trestným činem.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonné lhůtě odvolání okresní státní zástupce v Olomouci a v písemném odůvodnění uvedl, že se neztotožňuje s právními závěry okresního soudu vztahujícími se k prokázání úmyslné formy jednání obžalovaných. Uvedl, že tento trestný čin patří do kategorie ohrožovacích trestných činů a je zde třeba úmyslné formy zavinění, která musí zahrnovat možnost vyvolání poruchy předpokládané trestním zákonem. Postačí tedy prokázání tzv. ohrožovacího úmyslu a není nutné, aby v důsledku jednání pachatele skutečně ke zneužití návykové látky došlo, ale postačí, aby pachatelovo jednání směřovalo k vyvolání zneužívání návykových látek u těch, jimž je takové jednání určeno. Obžalovaným je kladeno za vinu šíření toxikomanie formou podněcování, přičemž jde o takový projev, kterým pachatel zamýšlí vzbudit u jiných osob, jejichž okruh není nijak omezen, rozhodnutí nebo alespoň náladu vedoucí ke zneužívání návykových látek. Na formě takového projevu nezáleží.

V žádném případě se podle jeho názoru nejedná o vytržení myšlenek a pasáží, které mají v uvedeném smyslu nebezpečný obsah, z kontextu publikace, ale jde o jejich zdůraznění jako návodu a podněcování. V tomto smyslu pasáže plně zapadají do kontextu celé publikace a doplňují ji jako kuchařku, přičemž tento termín je v publikaci rovněž užíván. K tomu, že kuchařka je termín označující určitý soubor návodů na přípravu pokrmů, ale i jiných produktů, není podle názoru státního zástupce třeba další komentář.

Dále se okresní státní zástupce neztotožňuje s tvrzením soudu, že v publikaci se nacházejí i pasáže, které odrazují od užívání drog a varují od možných důsledků. V knize je jediné varování a jde o varování před konzumací chemicky ošetřeného konopí. Toto varování nemá nic společného s varováním před účinky drogy. Podle názoru okresního státního zástupce tedy jediným smyslem a účelem vydané publikace je podnítit čtenáře k jednání popsanému v jejím úvodu. Pokud dále okresní soud dospěl k závěru, že vydání publikace nebylo jednání úmyslné, neodpovídá tento názor § 4 tr. zák. Ten, kdo odpovídá za vydání publikace obsahující pasáže shora uvedené, minimálně ví, že takovým jednáním může u někoho vyvolat jednání vedoucí ke zneužívání návykové látky, a s tím, že k takovému stavu může dojít, je srozuměn.

Proto tedy okresní soud měl obžalované uznat vinnými v souladu s podanou obžalobou a z tohoto důvodu okresní státní zástupce navrhl, aby odvolací soud podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. ř. napadený rozsudek zrušil a podle § 259 odst. 1 tr. ř. věc vrátil soudu prvního stupně, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z podnětu podaného odvolání přezkoumal odvolací soud ve smyslu § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům:

Pokud jde o procesní stránku věci, je třeba konstatovat, že v daném řízení nedošlo k pochybení ve vztahu k obhajovacím právům obžalovaných. V rámci veřejného zasedání dne 25. 6. 1997 poukázal obhájce obžalovaných na současně vedené trestní stíhání obžalovaného T. K. pro trestný čin útoku na státní orgán podle § 154 odst. 2 tr. zák. a v této souvislosti tedy zpochybnil objektivitu rozhodnutí odvolacího senátu, neboť v dané věci vystupuje jako poškozený právě senát Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci. Vlastní námitku podjatosti však nevznesl, ale uvedl, že bude třeba, aby se senát touto otázkou v odůvodnění svého rozhodnutí zabýval. Potom obžalovaný T. K. předložil písemnosti, a to sdělení obvinění pro výše uvedený trestný čin, usnesení Krajského státního zastupitelství v Ostravě, pobočky v Olomouci, ze dne 28. 3. 1997 a usnesení Okresního státního zastupitelství v Přerově ze dne 2. 5. 1997. Na základě uvedených skutečností bylo veřejné zasedání odročeno s tím, že byl Vrchnímu soudu v Olomouci předložen návrh na odnětí a přikázání věci podle

§ 25 tr. ř. ohledně trestní věci všech tří obžalovaných. V tomto návrhu již senát odvolacího soudu řešil otázku možné podjatosti jednotlivých členů senátu ve smyslu § 30 odst. 1 tr. ř., přičemž žádný z nich se však necítil být vyloučen z rozhodování uvedené trestní věci všech tří obžalovaných a nic jim nebránilo v tom, aby v dané věci mohli rozhodnout objektivně, spravedlivě a v mezích zákona, a to i ve vztahu k obžalovanému T. K. Vrchní soud v Olomouci dne 27. 8. 1997 pod sp. zn. 2 Ntd 13/97 rozhodl tak, že podle § 25 tr. ř. nevyhověl návrhu předsedy senátu Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci, na odnětí uvedené trestní věci a její přikázání jinému soudu. V odůvodnění svého rozhodnutí vrchní soud uvedl, že nebylo shledáno nic konkrétního, co by svědčilo pro závěr, že jsou zde důležité důvody pro odnětí věci Krajskému soudu v Ostravě, pobočce v Olomouci, a její přikázání jinému soudu. Z tohoto důvodu bylo proto v odročeném veřejném zasedání dne 17. 9. 1997 pokračováno a potom bylo rozhodnuto tak, že napadený rozsudek se zrušuje, a nově se vyslovilo, že obžalovaní J. V. a P. J. se zprošťují obžaloby okresního státního zástupce v Olomouci ze dne 16. 7. 1996 pod sp. zn. 2 Zt 1802/95, neboť nebylo prokázáno, že tento skutek spáchali. Trestní věc obžalovaného T. K. byla vrácena soudu prvního stupně, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. S ohledem na výše uvedenou situaci má senát odvolacího soudu zato, že postupoval řádným procesním způsobem, a není zde nic, co by zpochybnilo objektivnost uvedeného rozhodnutí.

Pokud jde o vlastní výrok napadeného rozsudku o vině, s tím se odvolací soud neztotožnil, neboť nemá oporu v provedeném dokazování a postupem okresního soudu byl porušen zákon. Proto odvolací soud z podnětu odvolání okresního státního zástupce zrušil napadený rozsudek ohledně všech tří obžalovaných podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. a znovu ve věci rozhodl tak, jak je výše uvedeno, a to z těchto důvodů:

Pokud jde o skutková zjištění, je zde třeba vycházet z podané obžaloby, která všechny tři obžalované viní z toho, že jako spolumajitelé a jednatelé nakladatelství V. společně rozhodli o přeložení a vydání díla uvedeného shora. Z provedeného dokazování dále vyplývá, že o realizaci předmětného nakladatelského projektu měli rozhodnout na valné hromadě právě všichni tři obžalovaní. Ti v rámci své výpovědi v přípravném řízení využili svého práva a odmítli vypovídat, přičemž dále nebyly zjištěny žádné písemnosti vztahující se k hlasování na valné hromadě ohledně rozhodování o vydání uvedené publikace. Princip kolektivní viny není v našem právním řádu připuštěn a uznáván, a proto je tedy třeba prokazovat naplnění znaků dané skutkové podstaty uvedeného trestného činu, popř. účastenství na tomto trestném činu jednotlivým osobám, tedy obžalovaným. Za této důkazní situace, kdy všichni tři obžalovaní využili svého práva a odmítli vypovídat, a dále zde chybí doklady týkající se hlasování na valné hromadě v rámci rozhodování o vydání uvedené publikace, ze kterých by pak bylo jednoznačně patrno jednání jednotlivých obžalovaných, je třeba hovořit o důkazní nouzi, neboť se nepodařilo prokázat tvrzení obžaloby, jak je výše uvedeno, tedy, že všichni tři obžalovaní měli společně rozhodnout o přeložení a vydání díla s českým názvem "Vaříme s konopím".

Pokud jde o obžalované J. V. a P. J., zde tedy s ohledem na výše uvedené skutečnosti je nutno dodat, že bylo prokázáno, že skutek se stal a naplnil podle názoru odvolacího soudu všechny znaky žalovaného trestného činu, resp. účastenství na něm (odvolací soud se za této důkazní situace nezabýval otázkou, zda šlo o pachatelství nebo o účastenství některou z forem uvedených v ustanovení § 10 odst. 1 tr. zák.), avšak i přes úplné a řádně provedené dokazování se nepodařilo spolehlivě prokázat, že pachateli resp. účastníky byli právě obžalovaní. Proto tedy odvolací soud oba shora jmenované obžalované zprostil obžaloby podle § 226 písm. c) tr. ř., neboť nebylo prokázáno, že daný skutek spáchali.

Jiná je situace ve vztahu k obžalovanému T. K. Byly provedeny důkazy, které svědčí o jeho aktivním jednání ve vztahu k vydání uvedené publikace. Jde o Smlouvu o knižním nakladatelském podnikání mezi dvěma nakladatelstvími, z nichž jedno je v USA a jedno v České republice, zmíněné nakladatelství V., která se vztahuje k vydání a překladu publikace s českým názvem "Vaříme s konopím". Ze znaleckého posudku z oboru písmoznalectví bylo jednoznačně zjištěno, že citovanou

smlouvu podepsal za společnost V. právě obžalovaný T. K. Z dodatku ke společenské smlouvě o založení nakladatelství V. ze dne 25. 1. 1994 také vyplývá, že mohou společnost zastupovat navenek všichni tři obžalovaní jako jednatelé, tedy i obžalovaný T. K., s tím, že každý je oprávněn podepisovat a zastupovat společnost samostatně.

Ze závěrů znaleckého posudku z oboru toxikologie bylo zjištěno, že uvedená publikace obsahuje v recepturách popis přípravy pokrmů a nápojů s použitím produktů z konopí, přičemž konopí a pryskyřice z konopí jsou zařazeny ve III. skupině nařízení vlády č. 192/1988 Sb. a hlavní účinná látka konopí byla nařízením vlády č. 33/1992 Sb. zařazena do druhé skupiny citovaného vládního nařízení. Dále v posudku znalec popisuje a uvádí rozdíly mezi kouřením a orálním užíváním této látky, přičemž uvedl, že pokrmy a nápoje připravené podle uvedených receptur by mohly u člověka vyvolat omamný účinek. Dále uvedl, že při požití orální cestou dochází k omamnému účinku později a může dojít k intoxikaci, neboť dotyčná osoba neumí odhadnout množství požité látky. V závěru posudku a své výpovědi u hlavního líčení uvedl, že s ohledem na uváděné dávky by bylo třeba objektivně prokázat, zda tyto dávky jsou přiměřené a nevyvolají intoxikaci. Lze to objektivizovat pouze experimentem, který by ovšem musel splňovat podmínky stanovené směrnicí Ministerstva zdravotnictví ČSR č. 4/1985 věst. MZ ČSR pro pokus na člověku a musel by být v souladu se zásadami lékařské etiky. Z obsahu katalogu a nabídky knih nakladatelství V. pro rok 1995 – 1996 bylo dále zjištěno, že uvedená publikace je zařazena mezi příručky, a z toho plyne, že se nejedná o jiný druh literatury, ale že jde o publikaci, podle které má být určitým způsobem jednáno a postupováno, což v podstatě dokresluje i to, že publikace je charakterizována jako kuchařka, přičemž tento termín je v publikaci užíván. Uvedené skutečnosti pak umocňuje dále úvodní část vlastní publikace, kde se hovoří o tom, že daná publikace by čtenáři měla spíše posloužit jako tištěný průvodce, který hodlá rozšířit jeho znalosti o přirozených vlastnostech konopí a dále o tom, jak se tato rostlina snáší s rozličnými potravinami, jak je nejlépe asimilovatelná lidským zažívacím traktem a jak za své peníze může dosáhnout nejlepšího opojení. Čtením následujících řádků a nepatrnými zkušenostmi může čtenář získat dostatek znalostí a porozumění, s nimiž pak může rozvíjet vlastní marihuanové kulinářské schopnosti. Dále se mluví o tom, za jakou dobu se mohou dostavit žádoucí účinky po jídle, přičemž většina receptů v této knize byla sestavena tak, aby byl efekt rychlejší a požitkáři mohou zajistit první postřehnutelná "bzučení" dokonce během 15 minut. Dále je pak čtenář nabádán, aby z počátku začínal s malými dávkami a zvolna, podle potřeby, je zvyšoval. Z výše uvedeného popisu pak jednoznačně plyne charakter dané publikace a na tomto místě se tedy odvolací soud v této otázce plně ztotožnil s odvoláním státního zástupce.

Okresní soud měl k dispozici další důkazy, ale již po vyhodnocení výše uvedeného stavu věci je třeba konstatovat, že pochybil, když nesprávně vyhodnotil důkazy, dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním, což se pak odrazilo v nesprávném právním závěru, protože vyslovil, že daný skutek není trestným činem. Uvedené skutečnosti však hovoří ve prospěch právní kvalifikace uvedené v podané obžalobě. V této souvislosti je třeba také uvést, že trestný čin šíření toxikomanie podle § 188a odst. 1 tr. zák. je trestný čin úmyslný, ohrožovací a z tohoto důvodu se nevyžaduje, aby osoba nebo osoby, jimž je jednání pachatele určeno, jím byly skutečně ovlivněny. Pokud jde o námitku okresního státního zástupce, že tvrzení soudu, že v publikaci se nacházejí pasáže, které odrazují od užívání drog a varují od možných následků, neodpovídá skutečnosti, považuje ji odvolací soud za oprávněnou. V publikaci se nachází jediné varování a vztahuje se ke konzumaci chemicky ošetřeného konopí, které je záměrně stříkáno chemickou látkou Paraquat a další užití této látky tímto způsobem ošetřené vede k neodvratným poškozením vnitřních orgánů. Tedy toto varování nelze pojmout v tom smyslu, jak to učinil v napadeném rozsudku okresní soud.

Za této situace, kdy se odvolací soud neztotožnil s postupem okresního soudu v rámci rozhodnutí ohledně obžalovaného T. K., pak po zrušení napadeného rozsudku, byla věc obžalovaného T. K. vrácena tomuto soudu k novému projednání a rozhodnutí. Okresní soud v rámci nového hlavního

líčení s ohledem na výše rozvedené skutečnosti, za dodržení příslušných ustanovení trestního řádu, v dané věci ohledně obžalovaného T. K. nově rozhodne.